Ἀβδηρῖται. Δημόκριτος.

« Ἀβδηριτῶν ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος Ἱπποκράτῃ χαίρειν.

Ἱπποκράτη Ἅπαντα. ἐκδ. Λουγδούν 1665. σελ. 901

Κινδυνεύεται τὰ ἔργα τῇ πόλη νῦν, Ἱππόκρατες, ἀνὴρ ἡμέτερος, ὃς ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ καὶ τῷ μέλλοντι αἰεὶ κλέος ἠλπίζετο τῇ πόλη. μηδὲ νῦν δὲ ὦ πάντες θεοὶ φθονηθῇ. τόσον ὑπὸ πολλῆς τῆς κατεχούσης αὐτὸν σοφίης νενόσηκεν, ὥστε φόβος ἐστὶν ἰσχυρός, ἂν φθαρῇ τὸν λογισμὸν Δημόκριτος, ὄντως ἡ τὴν πόλιν ἡμῶν Ἀβδηριτῶν καταλειφθήσεσθαι. ἐπιλαθόμενος γὰρ ἁπάντων τῶν ἑωυτοῦ, πρότερον γρηγορεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν γελῶν ἕκαστα μικρὰ καὶ μεγάλα, οὐδὲν οἰόμενος εἶναι τὸν [illegible] βίον [illegible], ὁ δὲ [illegible], ὁ δὲ διαγελᾷ, ἄλλος ἄρχει, πρεσβεύει, χειροτονεῖται, ἀποχειροτονεῖται, νοσεῖ, τιτρώσκεται, τέθνηκεν· ὁ δὲ γελᾷ πάντα· τοὺς μὲν κατηφέοντας καὶ σκυθρωπάζοντας, τοὺς δὲ χαίροντας ὁρῶν. ζητεῖ δὲ ὁ ἀνὴρ καὶ περὶ τῶν ἐν ᾅδου, καὶ γράφει ταῦτα, καὶ φάσκων φησὶ πλήρη τὸν ἀέρα εἶναι, καὶ ὀρνέων φωνὰς ἐπακούειν· καὶ πολλάκις νύκτωρ ἐξανιστάμενος μόνος ἡσυχῇ ᾠδὰς ᾄδοντι ἔοικε. καὶ ἀποδημεῖν ἐνίοτε λέγει ἐς τὴν ἀπειρίην, καὶ Δημοκρίτους εἶναι ὁμοίους ἑωυτῷ ἀναριθμήτους. καὶ συνδιαφθείρει τῇ γνώμῃ τὸ χρῶμα μη. ταῦτα φοβούμεθα Ἱππόκρατες, ταῦτα ταραττόμεθα. ἀλλὰ σῶζε καὶ τάχος ἐλθὼν [illegible] τὴν πατρίδα, μηδὲ ἡμᾶς ἀπαναίνου. καὶ γὰρ οὐδὲ ἀσύνετοι ἐσόμεθα ἐν ἡμῖν μαρτυρία ἔσθαι, κἂν ἁμάρτῃς τῆς δόξης τῆς ἐπ' αὐτῷ περισωθέντι, οὐ χρημάτων, οὐδὲ παιδείας καίτοι

106

Αβδηρίται Δημόκριτον

τα παιδείης πολλῷ σοι βυβλίων των της τέχνης. άλλων και ταύτα
συχνά παρ' ημών και άφθονα γενήσεται. της γαρ Δημοκρίτου ψυ-
χής, αλλ' ουδέ ο χρυσός ην η πόλις, αντάξια βοηθήσεις, το ολι-
γον αφυστερήσαντα. της νόσου ημών δουλεύειν νόσον, Ιππόκρα-
τες, της νόσου παρακούσεων. ήδη θεραπεύσουσιν, ανδρών φέριστε,
άνδρα αρίστευσον. ουκ ιατρός, αλλά μάλλον και όλη της Ιω-
νίης, περιβάλλων ημίν ιερώτερον τέχνης πόλιν, τον άνδρα θε-
ράπευσον. ημίν δε νοσούσαν και κινδυνεύουσαν αποκλεισθήναι,
μέλλει αναγνώναι, αυτός νομοθέτης, αυτός δικαστής, αυτός άρχων,
αυτός σωτήρ, και τέλειον [illegible] αρχή. ταύτα σε προσδοκώμεν,
Ιππόκρατες, ταύτα και [illegible]. μία πόλις ουχ απλώς, αλ-
λ' [illegible] σε [illegible].
δε δόξης παιδείας πρεσβεύομεν προς σε της παρακοπής
ταύτης απαλλαγήναι δεόμεθα. ξυγγενές μεν ουν ως έοικε
πάσιν σοφία. τοις δε εγγυτέρω κεχωρηκόσιν αυτής, ώσπερ
ημίν, και μάλλον έτι. εύ ίσθι χάριν και τω μέλλοντι αιώνι,
μη παραμελήσειν Δημόκριτον της ημετέρης προθυμίης αλη-
θείης. ου γαρ Ασκληπιώ προσήκεται γένος και τέχνην. ο
δε Ηρακλεί εστιν αδελφιδούς. αφ' ου Άβδηρος, ώσπερ πυν-
θάνη πάντως, ωνόμασται η πόλις. ώστε κακείνω χαρίεις. ην
Δημοκρίτου γένοιτ' αν ίησις. ορών γαρ ω Ιππόκρατες,
επ' αναισθησίαν απορρέοντα και δήμον και άνδρα αρίσ-
τον, σπεύδε ως ημείς δεόμεθα. φέρει και τα αγαθά πε-
ριττεύοντα νόσον τυγχάνοντα. Δημοκρίτω γαρ, όσον ερ-

107

Αβδηρῖται Δημόκριτος

ρώσθη προς άνδρα σοφίης, ίσως κινδυνεύῃ νυν αποπλη-
ξία διανοίας και ηλιθιότητι κεκακῶσθαι. οι δε άλλοι, όσοι πολ-
λοί των Αβδηριτων μένοντες εν απαιδευσίῃ, ομοίης κοινω-
νήσουσι νόσου. αλλα νυν γε φρονιμώτεροι νόσον σοφού κρί-
νειν, οι πριν άφρονες. ίθι ουν κατα Ασκληπιον πατέρα. ίθι κα-
τα Ηρακλέη θυγατέρα Ηπιόνης. ίθι κατα παίδων των επι
Ίλιον στρατευσαμένων. ίθι νυν παιώνια νόσου φέρων ά-
κη. ευκαρπίης δε γη ρίζαι και βοτάνας αλεξιφάρμακα μα-
νίης άνθη. σχεδόν ου ουδέποτε γενναιότερον ευφορή-
σουσιν, ούτε γη, ούτε ορέων ακρώρειαι, ή νυν Δημοκρίτου
τα προς υγείαν φέρουσαι.

Ιπποκράτης Αβδηριτέων βουλῇ και δήμῳ

χαίρειν.

Ο πολίτης υμέων Αμελησαγόρης ήλθεν ες Κω, κα-
τέτυχε τότε εούσα τῃ ράβδου η ανάληψις εν εκείνῃ τῃ ημέ-
ρῃ, και ετήσιος εορτή, ως ίστε, πανήγυρις ημιν, και πομπη
πολυτελής, ες κυπάρισσον, ην έθος ανάγειν τοις τον θεον προ-
σήκουσιν. επεί δε σπουδάζειν έφη και εκ των λόγων, και εκ της
προσόψιος ο Αμελησαγόρας, οφθεις υπερ της, επάγχιν το
πρήγμα, ανέγνων δε υμέων την επιστολήν, και εθαύμασα ό-
τι περι ενος ανθρώπου ως εις άνθρωπος η πόλις θορυβεί σύν-
και μακάριοι γε δήμοι, οκόσοι ίσασι τους αγαθούς άνδρας ε-
ρύματα εωυτων, και ου τα πύργους, ουδε τα τείχεα, αλλα σο-

103

φων ἀνδρῶν σοφὰς γνώμας. ἐγὼ δὲ πειθόμενος τέχναις καὶ ἤπι-
θεῶν χάρισιν, ἀνθρώπων δὲ ἔργῳ φύσιος, μὴ νεμεσήσητε ἄν-
δρες Ἀβδηρῖται, οὐχ ὑμᾶς δοκέω, ἀλλὰ φύσιν αὐτέων καλέ-
ειν με, ἀνασώσασθαι ποίημα ἑωυτῆς, κινδυνεῦον ὑπὸ νόσου
διαφθαρῆναι. ὥστε ὥρῃ ἐκείνων ἐγὼ νῦν φύσει καὶ θεοῖς ὑπακούων
ἀφικέσθαι νοσέοντα Δημόκριτον ἰήσασθαι. ὅπερ δὴ γενέσθαι
σαι ἐστιν, ἀλλὰ μὴ ἀπάτη συνοικέεσθε, ὅπερ εὔχομαι. γένοι-
το πλέον τῆς ἐν ὑμῖν εὐνοίας θεωρήματα καὶ ὅρος ὑπόνοιαν τα-
ραχθῆναι. ἀφορμὴν δὲ μὴ ἐρχομένῳ τῇ ἂν φύσις τῇ ἂν θε-
ὸς ὑποσχοίτο· ὥστε [illegible] ἄνδρες Ἀβδηρῖται πείθεσθε, ἀλ-
λὰ ἐλευθέρης [illegible] λύτρα καὶ τὰ ἔργα· οἱ δὲ μι-
σθαρνοῦντες [illegible] τὰς τέχνας [illegible]
ἀνδραποδίζοντες αὐτὰς [illegible] ἐλευθέρης παρρησίης. ὅθεν ὡς-
κες ἢ ψεύσαιντο ἄν, ὡς περὶ μεγάλης νόσου, ἢ ἀρνηθεῖεν ἄν
ὡς περὶ μικρῆς. ἢ οὐκ ἂν ἔλθοιεν ὑποσχόμενοι, καὶ
πάλιν ἔλθοιεν μὴ κληθέντες. οἰκτρός γε ὁ τῶν ἀνθρώ-
πων βίος ὅτι δι' ὅλου αὐτοῦ, ὡς πνεῦμα χειμέριον, ἡ ἀφόρη-
τος φιλαργυρίη διαδέδυκεν. ἐφ' ἣν ὄφελε μάλλα ἅπαντες ἰ-
ητροὶ ξυνήεσαν ἐλθόντες ἀποθεραπεῦσαι χαλεπωτέρην
μανίης νοῦσον, ὅτι ἡ μακαρίζεται νοῦσος ἐοῦσα καὶ κακοῦ-
σα. ὅτι καὶ δὲ ἔμοιγε καὶ τὰ ψυχῆς νουσήματα πάντα μα-
νίας εἶναι σφοδρᾶς, ἐμποιεῦσαι δόξας τινὰς καὶ φαντασί-
ας τῷ λογισμῷ. ὧν ὁ δι' ἀρετῆς ἀποκαθαρθεὶς ὑγιάζε-
ται· ἐγὼ δέ, εἰ πλουτέειν ἐπαύσαντο ἐβουλόμην, ὦ ἄν-

109

Αβδηρίται Δημοκρίτως

άνδρες Αβδηρίται, ουκ αν είνεκα δέκα ταλάντων
διέβαινον προς υμέας, αλλ' επί τον κείνον ηρχόμην
Περσέων βασιλέα, ένθα πόλιες όλαι προσίεσαν της
εξ ανθρώπων ευδαιμονίης γεγενημέναι. ιώμην δε αν
τον εκείσε λοιμόν αυτών. αλλ' απηρνησάμην εχθρήν
Ελλάδι χώρην ελευθερώσαι κακίης νόσου. και άλλο τό
γε επ' εμοί, καθεναυμαχών τοις βαρβάροις. είχον δέ
αισχύνην τον παρά βασιλέως πλούτον και πατρίδος
εχθρών περιουσίην, περιειφήμην δ' αν αυτά, ως ελ-
λείποι της Ελλάδος υπάρχων [illegible] πλήθος τοσαν-
ταχόθεν χρηματίζεσθαι. [illegible] έτερα τα μα-
ρτυρ[illegible] δικαιοσύνης [illegible] αρμοζόμενα, αλλ'
εμφανέα όντα. ή γε οίεσθε [illegible] αμαρτήματα είναι
σώζειν πολιτείας και φίλους ιάσθαι [illegible]σου. αλλ' ουχ
ώδε έχει τα ημέτερα, ω άνδρες. ου καρπούμαι δε νό-
σους. ουδέ δι' ευχής ήκουσα την Δημοκρίτου πα-
ράκρουσιν. ος, είτε υγιαίνει, φίλος έσται, είτε νοσέει
θεραπευθείς, πλέον υπάρξει. συνθάνομαι δε αυ-
τόν εμβριθέα και στερρόν τα ήθεα, και τη συνέ-
σει πόλιος εόντα κόσμον. έρρωσθε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

110

Ἀβδηρῖται. Δημόκριτος.

Ἱπποκράτη
Ἐπιστολαί.

Ἱπποκράτης Φιλοποίμενι χαίρειν.

Οἱ τὴν τῆς πόλιος ἐπιστολὴν ἀναδόντες καὶ πρέσβεις, καὶ τὴν
τὴν ἀπέδοσαν. ἥσθην δὲ κάρτα, ἡ ξενίῃ ὑπισχνεομένου σέο, ἢ
τὴν ἑτέρην σπεύδειν· ἔδοξεν δὲ ἂν αἰτίᾳ τύχῃ ἢ ἀφιξό-
μεθα, ὡς ὑπολαμβάνομεν, χρηστοτέρην ποίησιν, ὡς ἐν τῇ γρα-
φῇ παραδεδήλωται. οὐ μανίην, ἀλλὰ ψυχῆς τινα ῥῶσιν ὑ-
περβάλλουσαν διασημαίνοντες τε ἄνδρες, κῆδε παίδων, κῆ-
δε γυναικός, κῆδε ξυγγενέων, κῆδε κτήσιος, κῆδε τινος ὅλως
ἐν φροντίδι ἐόντες, ἡμέρην δὲ καὶ εὐφρόνην πρὸς ἑωυτῷ κα-
θεστῶτες, ἢ ἐδράζοντες τὰ μὲν πολλὰ ἐν ἄντροισιν ἢ ἐρημί-
ῃσιν, ἢ ὑποσκιάζουσι δενδρέων ἢ ἐν μαλθακῇσι ποίῃσιν,
ἢ παρὰ συχνοῖσιν ὑδάτων ῥεέθροις. συμβαίνει μὲν τὰ πολλὰ
τοῖς μελαγχολικοῖς τὰ τοιαῦτα. σιγηροὶ δὲ γὰρ ἐνίοτε ἐόντι, ἢ
μονήρεες, καὶ φιλέρημοι τυγχάνουσι· ἀπανθρωπέονταί τε, ξύμ-
φυλον ὄψιν ἀλλοτρίην νομίζοντες. οὐκ ἀπεοικὸς δὲ καὶ τοῖσι
περὶ παιδείην ἐσπουδακόσι τὰς ἄλλας φροντίδας ὑπὸ μιῆς
τῆς ἐν σοφίῃ ἀπαθέως σεσοβῆσθαι. ὥσπερ γὰρ δμῶές τε
καὶ δμωΐδες ἐν τῇσιν οἰκίῃσι θορυβέοντες καὶ ταράσσον-
τες ὁκόταν ἐξαπιναίως αὐτοῖς ἡ δέσποινα ἐπιστῇ, πτοηθέν-
τες ἡσυχάζουσι· παραπλησίως καὶ αἱ λοιπαὶ κατὰ ψυ-
χὴν ἐπιθυμίαι ἀνθρώποις κακῶν ὑπηρέτιδες, ἐπὴν δὲ
σοφίης ὕψος ἑωυτέων ἐπιστῇ, ὡς δῆλα τὰ λοιπὰ πάθεα
ἐκκεχώρηκεν. ποθέουσιν αὖτις ἡσυχίην σπαίντες οἱ

Αβδηρῖται Δημόκριτος

111

μανέντες, αλλα και οι των ανθρωπίνων πραγμάτων υ-
περφρονέοντες, απαραξίη ευθυμίη. ουδέν γαρ ο νυν υπο
των έξω φροντίδων κωλυόμενος αναπαύσαι θελήση τα
[illegible], τότε ταχέως εν ησυχίη κεκτήλαξε. είτα ανα-
[illegible] εν εωυτώ περικαλύψε μόνω χωρίον αληθ-
ης, ενώ ο πατηρ, ου μήτηρ, ου γυνη, ου τέκνα, ου κασίγνη-
τος, ου συγγενέες, ου δμώες, ου τύχη, ουχ όλως τι των θό-
ρυβον εμποιησάντων. πάντα δε αποκεκλεισμένα τα ταράσ-
σοντα έξωθεν υπο φόβου, ουδε [illegible] τολμέοντα, υπ' ευ-
λαβείης των αυτόθι ενοικεόντων. οικέουσι δε το χωρίον ε-
κείνο και τέκνα, και αρεταί, πάντοτε και θεοί, και δαί-
μονες, και βουλαί, και γνώμαι. και ο μέγας πόλος εν κόλ-
πω τω χωρίω τους περιγινομένους αστέρας καθέστεισται εις ό τά-
χα και Δημόκριτος υπο σοφίης κατώκισται. εις ουκέτι ο-
ρέων τους εν τη πόλει, αλλα τηλου εκδεδημηκως, δοξάζεται
μανίης νούσω, δια το φιλέρημον. σπεύδουσι δε Αβδηρίται φαρ-
μακείη ελλεβορισθήναι, ότι ου γινώσκουσι Δημόκριτον. αλλα ούτε
πριν καθαιρέθηναι την ξενίην, ω εταίρε φιλοσοφικών. ου γαρ ε-
θέλω τεταραγμένη τη πόλει παρασχειν όχλησιν εκ παλαιού
[illegible] έρρωσο.

Αβδηρίταις Δημόκριτος

Ἱπποκράτης Φιλοποίμενι χαίρειν.

Σύννους και πεφροντικως υπερ Δημοκρίτου, ανθ' ης εκείνη τη νυ-
κτι καταδαρθων, προς αρχομένην την έω όναρ εφαντάσθην.
εξ ου νομίζω κάρτα μηδεν επισφαλες γενήσεσθαι. εκπάγλως
γαρ διηγέρθην. εδόκεον γαρ αυτον τον Ασκληπιον οραν φαίνεσθαι
αυτέου πλησίον. ήδη δε προς ταις Αβδηριτων πύλαις ετυγχάνο-
μεν. ο δε Ασκληπιος, ουχ ως ειώθεσαν αυτέου αι εικόνες, με-
ιλιχόν τε και πράον ιδέσθαι καθεφαίνετο, αλλα διηγερμένος
τη σχέσει, και ιδέσθαι φοβερώτερος. είποντο δε αυτω δράκοντες,
χρημα τι ερπετων υπερφυες, εκτεινόμενοι δε και αυτοι μακρω-
τω επισυρματι, και ροιζώδεις ως εν ερημίησι και νάπησι
κοίλησιν υποσυρίζοντες. οι δε κατόπιν εταίροι κίστας φαρ-
μάκων ευ μάλα περιεσφηνωμένας έχοντες ήεσαν. έπειτα ώρε-
ξέ μοι την χείρα ο θεος. καγω λαβόμενος ασμένως ικέτευον ξυν-
έρχεσθαι, και μη καθυστερείν μου της θεραπείης. ο δε, ουδέν τι,
έφη, εν τω παρόντι εμευ χρήζεις, αλλά σε αύτη τανυν ξενα-
γήσει θεος κοινη αθανάτων τε και θνητων. εγω δε επιστραφεις
ορέω γυναίκα καλήν τε και μεγάλην, αφελες πεπλοκισμένην,
λαμπρείμονα. διέλαμπον δε αυτέης οι των ομμάτων κύκλοι
καθαρόν τι φως, οίον αστέρων μαρμαρυγας δοκέων. και
ο μεν δαίμων εχωρίσθη. κείνη δε η γυνη πιέσασά με του καρ-
που κάρτα τινι ευτονίη δια τε άστεος ηγε φιλοφρονεομέ-
νη. ως δε πλησίον της οικίης ήμεν, ίνα την ξενίην εδόκεον

113

ευαρεστέεσθαι, απήει ως φάσμα είπον εκδούσα· αύριον σε παρα Δημοκρίτω καταλήψομαι. ήδη δε αυτης μεταστρεφομένης, δέομαι φημι, αρίστη, τις εί, και τίνα σε καλέομεν, η δέ, αλήθεια, έφη. αυτη δε, ην προσιούσαν ορης· και εξαίφνης ετέρη τις καθεφαίνετό μοι, ου καλη μεν ουδ' αυτη, θρασυτέρη δε ιδέσθαι και σεσοβημένη· δόξα έφη, καλέεται, κατοικέει δε παρα τοίσιν Αβδηρίταισιν. εγω μεν ουν αναστας συνεκρινάμην εμαυτω το όναρ, ότι ου δέοιτο ιητρου Δημόκριτος. όπου γε αυτος ο θεραπεύων θεος απέστη, ως ουκ έχων ύλην θεραπείης. αλλα η μεν αλήθεια του υγιαίνειν παρα Δημοκρίτω μένει. η δε του νοσέειν αυτον δόξα παρα Αβδηρίτησιν έτι καθώκηται. ταύτα ιστορίων αληθη είναι, Φιλοποίμην, και εβουλόμην ουκ αποδοκιμάζω τα ονείρατα. μάλιστα δε, οκόθεν και τάξιν διαφυλάττη. ιητρικη δε και μαντικη πάνυ ξυγγενέες εισιν, επειδη και των δύο τεχνέων πατηρ εις Απόλλων, ο και πρόγονος ημέων, εούσας και εσομένας νούσους προαγορεύων, και νοσέοντας, και νοσήσαντας ιώμενος. έρρωσο.

Ιπποκράτης Διονυσίω χαίρειν.

Η περιμεινόν με εν Αλικαρνασσω, η φθάσαι αυτος έδει, ω εταίρε. κατα πάσαν γαρ ανάγκην απιτέον επι Αβδηράν και Δημοκρίτου χάριν, εφ' ον νοσέοντα μετεπέμψατό με η πόλις. αλλ' είπω τις η συμπαθείη των ανθρώπων. Διονύσιε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

111

Αβδηρῖται Δημόκριτος.

ως μια ψυχη ξυννοσέει τῳ πολίτῃ. ώστε μοι δοκέουσι και αυτοι
θεραπείης δέεσθαι. εγω δε οίχομαι ουδε νόσον αυτην είναι, αλλ'
αμετρίην παιδείης, ουκ ούσαν γε τῳ όντι αμετρίην, αλλα
νομιζομένην τοίσιν ιδιώτησιν. επει δε ουδέποτε βλαβερον το α-
ρετης αμετρον. δόξα δε νούσου γίνεται το υπερβάλλον δια την
των κρινόντων απαιδευσίην. δοκιμάζει δε έκαστος, ελων απ-
το ουκ έχει, το εν άλλῳ πλεονάζον περισσεύειν. ως που και ο
δειλος αμετρίην την ανδρείην υπείληφε. και ο φιλάργυ-
ρος την μεγαλοψυχίην. και πάσαι ελλείψιες υπερβάλλειν δοκέ-
ο το αρετης ξύμμετρον. εκείνου μεν ουν αυτον ειδότες κ επα-
της ενθένδε προγνώσιος, και ακούσαντες την γνώμην αυτου, ά-
μεινον εισόμεθα. συ δε έρρωσο, ω Διονύσιε, αυτος παραγενέ-
σθαι. βούλομαι γαρ ενδιατρίψαι σε τῃ πατρίδι μου, μέχρις αν
επανέλθω. όπως τε ημετέρων φροντίζῃς, και πρώτον ημεων
της πόλιος. επειδη ουκ οιδ' όπως εκ συντυχίης υγιεινον το έ-
θος εστι, και την αρχαίην φύσιν έχον. ώστε ουδε πολλαι πα-
ρενοχλήσουσι νούσοι. ολίγην όμως, παράθυ. οικήσεις δε την εμην
οικίην υπερευκαιρέουσαν, άτε και του γυναίου μένοντος προς
τους γονέας δια την εμην εκδημίην. επισκόπει δε όμως και
τα εκείνης, όπως διάγῃ σωφρόνως και μη τῃ ανδρος απουσί-
ῃ άλλους άνδρας νομίσῃ. κόσμιον μεν γαρ εξαρχης ην, και
γονέας αστείους είχεν. τον δε πατέρα ευθύνῃ ανδρικων τε
και μάλα μισοπόνηρον υπερβίως γερόντιον. αλλ' όμως α-
ει χρήζει γυνη σωφρονίζοντος. έχει γαρ φύσει το ακόλαστον

Αβδηρῖται. Δημόκριτος.

115

εν ευθένη, όπερ εικη καθ' ημέραν επικόπτοιτο, ως τα δένδρα καθυποκανέει. εγω δε φίλον οίομαι ακριβέστερον γονέων ει βεβαιοτην γυναικος. ου γαρ, ως εκείνοις, ξυνοικέει πάθος ευ-νοίης, δι' ο πολλάκις επισκιάζονται την νουθεσίην. φρονιμώ-τερον δε εν παντι το απαθέστερον, άλλ' εν επιμιγμένον τῷ ευνοίης. έρρωσο.

Ιπποκράτης Δαμαγήτῳ χαίρειν.

Οίδα παρα σοι γενόμενος εν Ρόδῳ, Δαμάγητε, την ναυν εκείνην, άγαν επιπρεπως εν αυτῃ [illegible] την και κε-κρυμμένον, ικανώς δε τεθωρακισμένην και ανάβασιν έχε πολλην. επήνεσα δε και το ναυτικον αυτης ως οξυ, και ασφαλες, και εύτεχνον υπουργησαι· και του αγου την ευπρεπείην. ταύτην εύστειλον ημιν, αλλ', ει οιόν τε, μη καύσας, αλ-λά πτεροις ερετμώσας αυτην. επείγει γαρ το πρηγμα και φιλοης, μαλα επι Άβδηρα διακομίσαι πάνυ τα-χέως. βούλομαι γαρ νοσέουσαν ιήσασθαι πόλιν δια νο-σέοντα ένα Δημόκριτον. ακούεις ποτ' ανδρα το κλέος. τουτον η πατρις ηγηται μανίῃ κεκακωσθαι. εγω δε έβου-λομαι, μαλλον δε εύχομαι, μη όντως αυτον παρακόπτειν, αλλ' εκείνοισι δοξαν είναι. γελῃ, φασιν, αει, και ου παύεται γε-λων επι παντι πρήγματι. και σημειον αυτοισι μανίης τε-το δοκέει. όθεν λέγε τοισιν εν Ρόδῳ φίλοισι κυπριάζειν ας

116

Αβδηρῖται Δημοκρίτῳ

και μη πολλα γελᾶν, μηδὲ πολλα σκυθρωπάζειν, αλλα τουτέων αμφοιν το μέτριον κτήσασθαι ίνα τοις μεν χαριέστατος είναι δόξειας, τοις δε φροντιστης, περι αρετης μερμηρίζειν. ένι μέντοι τι, Δαμάγητε, κακον, παρ' έκαστα αυτον γελῶντας. ει γαρ η αμετρίη φλαῦρον, το δια παντος φλαυρότερον; και είποιμι αν αυτῷ Δημόκριτε, και νοσέοντες, και κτεινομένου, και τεθνεῶτος, και πολιορκουμένου, και πάντα εκπίπτοντες κακου, έκαστον των πρησσομένων ύλη σοι γέλωτος υπόκειται, ου θεομαχεῖς δε, ει δύο εόντων εν κόσμῳ χαρας και λύπης, συ θάτερον αυτων εκβέβληκας; μακάριος τ' αν ης, αλλ' αδύνατον, ει μήτε μήτηρ σοι νενόσηκεν, μήτε πατηρ, μήτε τα ύστερον τέκνα, η γυνη, η φίλος, αλλα δια τον σον γέλωτα ίνα διατελῆται ευτυχέων πάντα. αλλα νοσεόντων γελας, αποθνησκόντων χαίρεις. είτ' ουν πύθοιο κακον, ευφραίνη. ως πονηρότατος εί, ω Δημόκριτε, και πόρρω γε σοφίης, ει νομίζεις αυτα μηδε κακα είναι, μελαγχολας ουν, Δημόκριτε κινδυνεύων και αυτος Αβδηρίτης είναι. φρονιμωτέρη δε η πόλις. αλλα περι μεν δη τουτέων ακριβέστερον εκεῖ λέξομεν, Δαμάγητε. η δε νουσος και τα χρόνου, ον επιστέλλω σοι χρονίζει. έρρωσο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Αβδηρῖται - Δημόκριτος

117

Ἱπποκράτης Δαμαγήτῳ χαίρειν. Ἱπποκράτη Επιστολαι.

Τοῦτ' ἐκεῖνα, Δαμάγητε, ὅπερ εἰκάζομεν· οὐ παρεφρόνεε Δημόκριτος, ἀλλὰ πάντα ὑπερεφρόνεε, καὶ ἡμέας ἐσωφρόνιζε, καὶ δι' ἡμέων πάντας ἀνθρώπους. ἀπέσταλκα δέ σοι, φιλότης, ὡς ἀληθέως τὴν Ἀσκληπιάδα νῆα ἥ προσθεὶς μετὰ τοῦ ἀλλοίου ἐπισήμου καὶ ὑγιείην· ἐπεὶ κατὰ δαίμονα τῷ ὄντι ἱστιοδρόμησε. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρῃ κατεπλεύσαμεν εἰς Ἄβδηρα, ᾗπερ αὐτέοις ἐπεστάλκειν ἀφίξεσθαι. πάντας οὖν ἀθρόους πρὸ τῶν πυλῶν εὕρομεν ὡς εἰκὸς ἡμέας περιμένοντας, οὐκ ἄνδρας μούνους, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας, ἔτι δὲ καὶ πρεσβύτας καὶ παιδία, νὴ θεούς, κατηφέα καὶ τὰ νήπια. οὕτοι οὕτως ὧδε εἶχον, ὡς ἐπὶ κεκινημένῳ τῷ Δημοκρίτῳ. ὁ δὲ κατ' ἀκρίβειαν τότε ὑπερεφιλοσόφεεν. ἐπεὶ δ' ἐμὲ εἶδον, ἔδοξαν ποῦ σκιεροὶ ἐξ ἐωυτῶν γεγονέναι, καὶ χρηστὰς ἐλπίδας ἐποιεῦντο. ὁ δὲ Φιλοποίμην ἦγεν ἐπὶ τὴν ξενίην με πρώτιστα. κἀκείνοις ξυνεδόκει τοῦτο. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, ἔφην, Ἀβδηρῖται, οὐδέν ἐστί μοι προὐργου, ἢ Δημόκριτον θεήσασθαι. οἱ δ' ἐπῄνουν ἀκούσαντες καὶ ἥσθησαν, ἦγόν τε με ξυντόμως διὰ τῆς ἀγορῆς, οἱ μὲν ἑπόμενοι, οἱ δὲ προθέοντες, ἑτέρωθεν ἕτεροι· σῶζε, λέγοντες, βοήθει, θεράπευσον. κἀγὼ παρῄνεον θαρρεῖν, ὡς τάχα μὲν οὐδενὸς ἐόντος κακοῦ, πίσυνας ἐλπίδας ὥρας. εἰ δ' ἄρα καὶ εἴη τι βραχέος, εὐδιορθώτου. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἤειν. οὐδὲ γὰρ πόρρω ἦν ἡ οἰκίη, μᾶλλον δ' οὐδ' ἡ πόλις ὅλη. παρήειμεν οὖν· πλησίον γὰρ τοῦ τείχεος ἐτύγχανεν. καὶ ε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

118

Ἀβδηρῖται. Δημόκριτος

ἀνάγουσί με ἡσυχῇ. ἔπειτα κατόπιν τοῦ τείχεος βουνός τις
ἦν ὑψηλὸς, μακρῇσι καὶ δασείῃσιν αἰγείροισιν ἐπίσκιος.
ἔνθεν δὲ ἐθεωρέετο τὰ τοῦ Δημοκρίτου καταγώγια. καὶ αὐ-
τὸς ὁ Δημόκριτος καθῆστο ὑπό τινι ἀμφιλαφεῖ καὶ χθαμα-
λωτάτῃ πλατανίστῳ, ἐν ἐξωμίδι παχείῃ, μοῦνος ἀνήλυτος, ἐπὶ λι-
θίνῳ θώκῳ, ὠχρικὸς πάνυ καὶ λεπτόσαρκος, κουρείων τὰ
γένεια. παρ' αὐτὸν δὲ ἐπὶ δεξιῆς λεπτόρρυτον ὕδωρ κατὰ πρη-
νοῦς τοῦ λόφου θέον ἠρεμέως κελάρυζεν. ἦν δέ τι τέμενος.
ὑπὲρ ἐκεῖνον τὸν λόφον ὡς ἐν ὑπονοίῃ καθεικάζοντι, νυμφέων
ἱδρυμένον, αὐτοφύτοις ἐπηρεφὲς ἀμπέλοις, ὁ δὲ εἶχεν ἐν εὐ-
κοσμίῃ πάγχυ ἐπὶ τῶν γονάτων βιβλίον. καὶ ἕτερα δέ τινα,
ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν αὐτῷ παρεβέβλητο. σεσώρευτο δὲ
καὶ ζῷα συχνὰ ἀνατετμημένα δι' ὅλων. ὁ δὲ ὁτὲ μὲν ξυν-
τόνως ἔγραφεν ἐγκείμενος, ὁτὲ δὲ ἠρέμει παλμοπολύ τι ἐπέ-
χων, καὶ ἐν ἑωυτῷ μερμηρίζων. εἶτα μετ' οὐ πολὺ τουτέων
ἐρδομένων, ἐπαναστὰς περιεπάτει καὶ τὰ σπλάγχνα τῶν ζώ-
ων ἐπεσκόπει. καὶ, καταθεὶς αὐτὰ μετελθὼν, πάλιν ἐκαθέ-
ζετο. οἱ δὲ Ἀβδηρῖται περιεστῶτές με κατηφέες, καὶ ὀλίγου πρό-
σω τὰς ὄψεις δακρυόντων ἔχοντες ῥᾷσιν, ὁρῇς μέντοι τὸν
Δημοκρίτου βίον, ὦ Ἱππόκρατες, ὡς μέμηνεν, καὶ οὔτε
ὅ,τι θέλει, οἶδεν, οὔτε ὅ,τι ἔρδει; καί τις αὐτέων, ἔτι μᾶλλον ἐνδεί-
ξασθαι βουλόμενος τὴν μανίην αὐτοῦ, ὀξὺ ἀνεκώκυσεν, εἴ-
κελον γυναικὶ ἐπὶ θανάτῳ τέκνου ὀδυρομένῃ, εἶτα ἀνώιμω-
ξεν πάλιν· ὑποκρινόμενος παροδίτην ἀπολέσαντά τι ων

Αβδηρῖται. Δημόκριτος.

119

διεκομίσθη· και ο Δημόκριτος υπακούων τα μεν εμειδία,
τα δε εξεγέλα. και ουκέτι ουδεν έγραφεν. την δε κεφαλην θα-
μινα επέσειεν. εγω δε, υμεις μεν, έφην, ω Αβδηρῖται, αυτόθι μεί-
νατε· εγγυτέρω δε αυτος και λόγων και σώματος του ανδρος γε-
νηθεις, ιδών τε και ακούσας, είσομαι του πάθεος την αλήθειαν· και
ταυτα ειπων κατέβαινον ησυχη. ην δε οξυ και επίφορον κάρτα
το χωρίον. μόλις δε ουν διαστηριζόμενος δίηλθον. επει δε επλη-
σίαζον, έτυχεν, ότε επηλθον αυτω, ότι δήποτε γράφων ενθουσι-
ωδως, και μεθ' ορμης. επέσχηκειν ουν αυτόθι περιμένων αυτον
τον καιρον της αναπαύσεως. ο δε ολίγον ύστερον της φορης λήξας
του γραφίου ανέβλεψε τε εις εμε και ειπε· χαιρε, ξένε. καγω
πολλά γε και συ, Δημόκριτε, ανδρων σοφώτατε. ο δε αιδεσθεις,
οίμαι, ότι ουκ ονομαστι προσείπε με, συ δε, έφη, τι καλέομεν.
άγνοια γαρ του σου ουνόματος ην πρόφασις της του ξένου προ-
σηγορίας. Ιπποκράτης, έφην, έμοιγε τούνομα, ο ιητρος. ο δε ειπεν·
η των Ασκληπιαδων ευγένεια, πολύ τε σου το κλέος της εν ι-
ητρικη σοφίης πεφοίτηκεν, και ες ημέας αφικται. τί δε χρέος,
εταιρε, δευρό σε ήγαγε; μάλλον δε, προ πάντων, καθησο· οράς
δε, ως έστιν ούτος ουκ αηδης φύλλων θώκος, έτι χλωρος και
μαλθακος εγκαθίσαι, προσηνέστερος των της τύχης επιφθόνων θώ-
κων. καθίσαντος δε μου, πάλιν φησιν, ίδιον ουν, η επιδήμιον
πρηγμα διζήμενος δευρο αφιξαι, φράζε σαφέως. και γαρ
ημεις, ότι δυναίμεθα, συνεργοιμεν αν. καγω, το μεν καθ' α-
λήθειαν, έφην, αιτίας δευρο σεο χάριν ήκω, ξυντυχειν σοφω

120

Αβδηρῖται Δημόκριτος

ανδρι. έχει δε πρόφασιν η πατρις, τῆς πρεσβείης θάλπω. ο δε ξενίη τοί-
νυν φησι, τα πρῶτα κέχρησο ημετέρη, πειρεόμενος δε καγω κα-
τα πάντα τον ανδρα καίπερ ήδη και καταδήλου, μη παρακό-
πτειν, εόντος, Φιλοσοφίην, οἶσθα, έφην, πολίτην εόντα υμέτερον;
ο δε, και μάλα, είπεν, τον Δαμάγητον λέγεις υιον, τον οικοῦντα πα-
ρα την Ερμαΐδα κρήνην. τοῦτον εἶδον. ου γ τυγχάνω εκ πατέρων
ίδιες ξένος. αλλα συ, Δημόκριτε, τῃ κρείσσονί με ξενίῃ δέχου και
πρῶτόν γε τι τοῦτο τυγχάνεις γράφων φράζε; ο δε επισχων ολίγον,
περι μανίης, έφη, καγω, ω Ζευ βασιλευ, φημι. ευκαίρως γε αντι-
γράφεις προς την πόλιν. ο δε, ποίην, φησι, πόλιν, Ιππόκρατες. εγω
δε, ουδεν, έφην, ω Δημόκριτε, αλλ ουκ οιδ όπως προσέπεσεν. αλ-
λα τι περι μανίης γράφεις. τι γαρ, είπεν, άλλο, ή τίς αν είη
η, όκως ανθρώποισι εγγίνεται και τίνα τρόπον απολωφέοιτο. τά τε γαρ
ζῶα ταῦτα, οκόσα, έφη, ορῇς, τούτου μέντοι γε ανατέμνω είνεκα, ου
μισέων θεου έργα, χολης δε διζήμενος φύσιν και θέσιν. οἶσθα
γαρ ανθρώποισι παρακοπης ως αιτίη εστι πολυ αύτη πλεονά-
σασα, επι πασι μεν φύσει ενυπάρχει, αλλα παρ οις μεν έλαττον,
παρ οις δε τι πλέον. η δ αμετρίη αυτέης νοῦσοι τυγχάνουσιν, ως
ύλης οτε μεν αγαθης, οτε δε φαύλης υποκειμένης. καγω, νη Δία, έ-
φην, ω Δημόκριτε, αληθέως γε και φρονίμως λέγεις. όθεν ευ-
δαίμονά σε κρίνω, τοσαύτης απολαύοντα ησυχίης. ημιν δε μετέχειν
ταύτης ουκ επιτέτραπται. ερεομένου δε, διατί, ω Ιππόκρατες, ουκ
επιτέτραπται; ότι, έφην, η αγροι, η οικίη, η τέκνα, η δάνεια, η νου-
σοι, η θάνατοι, η δμῶες, η γάμοι, η τοιαῦτα τινα την ευκαιρίην

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

121

Αβδηρίτας Δημόκριτος.

πλειων υποθέμενος. ενταυθα δη ο ανηρ ες το ειωθος παθος καθενεχθη, και μαλα αθροον τι ανεκάγχασε και επετώθασε και το λοιπον ησυχίην ηγε. καγω, τι μέντοι, Δημόκριτε, έφην, γελας; πότερα τα αγαθα, ων είπον, η τα κακα; ο δε έτι μαλλον εγέλα. και άποθεν ορεοντες οι Αβδηρίται, οι μεν τας κεφαλας αυτων έκοπτον, οι δε τα μέτωπα, οι δε τας τρίχας έτιλλον· και γαρ, ως ύστερον έφησαν, πλεονάζοντι παρα το ειωθος τω γέλωτι εχρήσατο. υποτυχων δ' εγω, αλλα μην, έφην, σοφων άριστε Δημόκριτε, ποθέω γαρ αιτίην του περι σε πάθεος καταμαθέσθαι, τίνος άξιος εφάνην εγω γέλωτος, η τα λεχθέντα, όπως μαθων παύσωμαι της αιτίης, η συ ελεγχθεις διαμεύσης τους ακαίρους γέλωτας. ο δε, Ηράκλεις, έφη, ει γαρ δυνήση με ελέγξαι, θεραπείην θεραπεύσεις οίην ουδένα ουδεπώποτε, ω Ιππόκρατες. και πως ουκ ελεγχθήση, έφην, ω άριστε; η ουκ οίη άτοπός γε είναι γελων ανθρώπου θάνατον; η νουσον, η παρακοπην; η μανίην; η μελαγχολίην; η σφαγην; η άλλο τι χειρον; η τουμπαλιν γάμους, η πανηγύριας, η τεκνογονίην, η μυστήρια, η αρχας, η τιμας, η άλλο τι όλως αγαθον; και γαρ, α δέον οικτείρειν, γελας και εφ' οις ήδεσθαι χρη, καταγελας τουτέων. ώστε μήτε αγαθον, μήτε κακον παρα σοι διακεκρίσθαι. ο δε, τοιαυτα μεν, έφη, ευ λέγεις, ω Ιππόκρατες, αλλ' ουκ οίσθα συ του ημετέρου γέλωτος αιτίην, μαθων δ' ευ οιδ', ότι κρείσσονα της πρεσβείης αυτης εργασάμενος αποίσει θεραπείην τον εμον γέλωτα τη πατρίδι και σεωυτω, και τους άλλους δύνη σωφρονίζειν. ανθ' ων ίσως και

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

122

Ἀβδηρῖται Δημόκριτος

καί με διδάξεις ἰατρικὴν ἀμοιβὴν γνούς, ὅση σπουδὴ περὶ
τὰ ἀσπούδαστα φιλοτιμεόμενοι πρήσσειν τὰ μηδενὸς ἄξια·
πάντες ἄνθρωποι τὸν βίον ἀναλίσκουσι, γελώτων ἄξια διοικέον-
τες. ἐγὼ δέ φημι, λέγε πρὸς θεῶν· μήποτε γὰρ λανθάνει ἅ-
πας ὁ κόσμος νοσέων; καὶ οὐκ ἔχει ὅκου πέμψηται πρεσβεί-
ην πρὸς θεραπείην; τί γὰρ ἂν εἴη ἔξω αὐτέου; ὁ δ' ὑπολαβών,
πολλαί γε, φησίν, ἀπειρίαι κόσμων εἰσίν, Ἱππόκρατες, καὶ μη-
δαμῶς, ἑταῖρε, καταμικρολόγει πλουσίην τὴν φύσιν ἐοῦσαν.
ἀλλὰ ταῦτα, ἔφην, Δημόκριτε, διδάξεις ἐν ἰδίῳ καιρῷ. εὐλαβέ-
ομαι γάρ, μήπως καὶ τὴν ἀπειρίην διεξιὼν γέλων ἄρξῃ. ἴσθι
δὲ νῦν περὶ τοῦ σοῦ γέλωτος τῷ βίῳ λόγον δώσων. ὁ δὲ κάρτα
γοργὸν ἀπιδών με, σὺ δοκεῖς, φησί, τοῦ ἐμοῦ γέλωτος δισσὰς αἰτίας εἶναι
ἀγαθὰ καὶ φαῦλα. ἐγὼ δὲ ἕνα γελῶ, τὸν ἄνθρωπον· ἀνοί-
ης μὲν γέμοντα, κενὸν δὲ πρηγμάτων ὀρθῶν, πάσαις ἐπιβου-
λαῖς νηπιάζοντα, καὶ μηδεμιῆς ἕνεκεν ὠφελείας ἀλγέοντα
τοὺς ἀνηνύτους μόχθους, πείρατα γῆς καὶ ἀορίστους μυχοὺς ἀ-
μέτροισιν ἐπιθυμίῃσιν ὁδεύοντα, ἄργυρον τήκοντα καὶ χρυσόν,
καὶ μὴ παυόμενον τῆς κτήσεως ταύτης, αἰεὶ δὲ θορυβούμενον
περὶ τὸ πλέον, ὅκως αὐτὸς ἐλάσσων μὴ γένηται, καὶ οὐδὲ αἰσχύ-
νεται μὴ λεγόμενος εὐδαίμων. ὅτι χάσματα τῆς γῆς ὀρύσσει δεδε-
μένοις χερσίν, ὧν οἱ μὲν ὑπὸ σεισμῆς ἐπιπεσούσης τῆς γῆς ἐθανά-
τωσαν, οἱ δὲ πολυχρονίως ταύτην ἔχοντες τὴν ἀνάγκην ὡς ἐν πα-
τρίδι τῇ κολάσει παραμένουσιν, ἀργύριον καὶ χρυσίον μαστεύ-
οντες, ἴχνη κόνεως καὶ ψήγματα ἐρευνῶντες, ψάμμου ἀλλην

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

123

Αβδηρίται. Δημόκριτος.

αλλαχόθεν εγείροντες, και της γης φλέβας εκθλίβοντες
ες περιουσίην αιει βωλοποιέοντες. εκ γης της μητρος πλανεί-
ην γην και την αυτην εωσαν, και θαυμάζοντες πατέουσιν.
όσοι γέλως, επικόχθου και κρυφίης γης ερωσι, την φανερην
υβρίζοντες. κύνας ωνέονται, οι δ' ίππους. οι δε χώρην πολλην
περιορίζοντες ιδίην επιγράφουσιν· και πολλης εθέλοντες δεσπό-
ζειν, ουδε αυτέων δύνανται. γαμειν σπεύδουσιν, ας μετ' ολί-
γον εκβάλλουσιν. ερωσιν, είτα μισέουσιν· μετ' επιθυμίης γεννω-
σιν· είτ' εκβάλλουσι τελείους. τις η κενη σπουδη και αλόγιστος
μηδεν μανίης διαφέρουσα; πολεμέουσιν εμφύλιον, ησυχίην
ουχ ασπαζόμενοι. [illegible] βασιλέας καταστρέφουσιν, [illegible]
φρύσσοντες αργύριον ζητουσιν. αργύριον ευρόντες, γην εθέλου-
σι πρίασθαι. ωνησάμενοι γην, καρπους αποπράσκουσι. καρπους
αποδόμενοι, πάλιν αργύρια λαμβάνουσιν. εν όσαις μεταβολαις
εισιν, εν όση κακίη; ουσίην μη έχοντες, ουσίην πο-
θέουσιν· έχοντες, κρύπτουσιν, αφανίζουσιν, καθαγελω, εφ' οις κα-
κοπραγέουσιν. επιτείνω τον γέλωτα, εφ' οις δυστυχέουσι. θεσμους
γαρ αληθείας παραβεβήκασι. φιλονεικέοντες έχθρην προς
αλλήλους δηριν έχουσι, κατα δε αδελφων και τοκέων, και
πολιτων, και ταυτα υπερ τοιούτων κτημάτων, ων ουδεις θα-
νων δεσπότης εστιν, αλληλοφονέουσιν. αθεσμόβια φρονέοντες φί-
λων φίλων και πατρίδων απορίην υπερορωσι. πλουτίζουσι τα
ανάξια και τα άψυχα. όλης της ουσίης ανδριάντα ωνέονται,
ότι δοκέει λαλειν το άγαλμα. τους δε αληθέως λαλέοντας μι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Αβδηρίται Δημόκριτος

121

μισοῦσι. καὶ ἤπειρον οἰκεῦντες θάλασσαν ποθέουσι. καὶ πάλιν.
ἐν νήσοις ἐόντες, ἤπειρον γλίχονται, καὶ πάντα διαστρέφουσι ἐς ἰδί-
ην ἐπιθυμίην· καὶ δοκέουσι μὲν ἐν πολέμῳ ἀνδρείην ἐπαινέεσθαι
νικῶνται δὲ καθ' ἡμέρην ὑπὸ τῆς ἀσελγείης, ὑπὸ φιλαργυρίης. ὑπὸ
τῶν παθέων πάντων νοσέουσι. Θερσῖται δὲ εἰσι τὴν ζωὴν πάν-
τες. τί δὲ τὸν ἐμὸν, Ἱππόκρατες, ἐμέμψω γέλωτα; οὐ γὰρ αὐ-
τοὺς τῆς ἰδίης ἀνοίης, ἀλλὰ ἄλλοι ἄλλου καταγελῶσι. οἱ μὲν τῶν
μεθυόντων, ὅταν αὐτοὶ δοκέουσι νήφειν. οἱ δὲ τῶν ἐρώντων, χα-
λεπωτέρην νόσον νοσεῦντες αὐτοί. οἱ δὲ τῶν πλεόντων. ἄλλοι δὲ
τῶν περὶ γεωργίην ἀσχολευμένων. οὐ συμφωνέουσι γὰρ οὔτε ταῖς
τέχναις οὔτε τοῖς ἔργοις. ἐγὼ δὲ ταῦτα μὲν, ἔφην, ἀληθέα, Δημόκρι-
τε. οὐδ' ἄλλως τις ἂν εἴη λόγος [illegible] ταλαι-
πωρίης θνητῶν, ἀλλ' αἱ πρήξιες νομοθετοῦσι τὴν ἀναγκαίην, οἰ-
κονομίης τε εἵνεκα, καὶ ναυπηγίης, καὶ τῆς ἄλλης πολιτείης, ἐν
ᾗ χρεὼν εἶναι τὸν ἄνθρωπον. οὐ γὰρ ἐς ἀργίην αὐτὸν ἡ φύ-
σις ἐγέννα. ἐκ τούτων δὲ πάλιν φιλοδοξίη χυθεῖσα ἔσφηλε πολλῶν ὀρ-
θουμένων ψυχήν. σπουδαζόντων μὲν ἅπαντα, ὡς ἐπὶ ἀπα-
λωσίῃ, μὴ καθευθυνούντων δὲ τὴν ἀδηλότητα προορῆσθαι. πῶς
γάρ τις, ὦ Δημόκριτε, γαμέων, ἢ χωρισμὸν, ἢ θάνατον προσεδόκησεν;
τίς δ' ὁμοίως παιδοτροφέων ἀπώλειαν; ἀλλ' οὐδ' ἐν γεωργίῃ καὶ πλοΐ-
ῃ καὶ βασιλείῃ καὶ ἡγεμονίῃ, καὶ πάνθ' ὅσ' ὑπάρχει κατὰ τὸν
αἰῶνα. οὐδεὶς γὰρ προὔλαβεν πταῖσαι. ἀλλ' ἀγαθαῖσιν ἕκαστος
τούτων ἐλπίσι φέρεται. τῶν δὲ χειρόνων οὐδὲ μέμνηται μικρόν.
πῶς οὖν ὁ σὸς γέλως τούτοις ἀναρμοστεῖ; ὁ δὲ Δημόκριτος,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Αβδηρίται Δημόκριτος

125

καλα, έφη, κουφης τον νουν υπάρχεις, και μακραν γε
της εμης γνώμης απόδημος, Ἱππόκρατες, αταραξί-
ης και ταραχης μέτρα μη επισκοπέων, δι᾽ άγνοιαν·
ταυτα γαρ αυτα διανοίη φρενήρει διοικέοντες αυτοί
τε ρηϊδίως απήλλασσον και τον εμον εμφόρεον γέλω-
τα. νυν δ᾽ ως ευ αρηρόσι τοις εν τω βίω φρενοβλαβέες τ-
υφωνται ασυλλογίστω διανοίη της απείρου φορης δυσ-
τίθανται. νουθεσίη γαρ αυτάρκης υπηρχεν η των ξυμ-
παντων μεταβολη, εξείπει τραπήσιν [illegible], αι-
βνίδιον τροχηλασίην παντοίην [illegible] οιδ᾽ ως ευ
αρηρυίη και βεβαίη [illegible] κατα το
ξυνηχες [illegible], άλλοι δε [illegible] τα [illegible]
οντα, διζήμενοι τα μη ξυμφέροντα [illegible] πολλη-
σι ξυμφορήσιν. ει δέ τις εκκρινήσειεν κατα δύναμιν
ιδίην τα ξύμπαντα έρδειν, απταίστως εφρούρεε ζωην,
εωυτον εξεπιστάμενος, και ξύγκρισιν ιδίην σαφως κα-
τανοήσας, και μη της επιθυμίης την σπουδην αόρι-
στον εκτείνων. την δε πλουσίην φύσιν και πάντων τι-
θηνον δι᾽ αυταρκείης οδοιπορέων. καθάπερ δε των πα-
θέων η ευεξίη κίνδυνος πρόδηλος, ούτω το μέγεθος των
ευτυχημάτων σφαλερον εστιν· αρίσκοι δ᾽ εν τησι κακο-
δαιμονίησι ξυνθεωρεονται. άλλοι δε τα των παλαιων μη
ιστορέοντες υπο της ιδίης κακοπραγίης απώλοντο· τα
δηλα καθάπερ άδηλα μη προθεωρεοντες· υπόδειγμα

Ἱπποκράτους ε-
πιστολαί.

126

Αβδηρίται. Δημόκριτος.

τον μακρον βίον έχοντες γενομένων και μη γενομένων.
εξ ων και το εσόμενον εχρην καταvoησαι. ταυθ' ο εμος γέλως.
άφρονες ανθρωποι. πονηρίης δίκας εκτίνοντες, φιλαργυρίης, α-
πληστίης, έχθρης, ενεδρίης, επιβουλίης, βασκανίης, αργαλέον.
εξευρειν πολυμηχανίην κακων. απειρίη γαρ τις εστι.
καν τουτέοις δολοπλοκίησιν ανθαμιλλεύντες, σκολιόφρονες.
αρετης δε παρ' αυτέοις τρόπος εστι το χέρσον. (;) φιλοσο-
φίην γαρ ασκέουσι, φιληδονίην κοσμέουσι, νόμοις απει-
θεύντες. ο δε αυτέων κατακρίνει την απροαιρεσίην,
μήτε ορήσιως, μήτε ακούσιως μετέχοντας. μούνη δ' αίσθη-
σις ανθρώπου αφρενίτη διανοίη τηλαυγής, τό τ' εόν και
το εσόμενον προμαντευομένη. δυσαρεστεύνται πάντα και
και πάλιν τοις αυτέοις εμπλάζονται αρνησάμενοι.
πλόον πλέουσι. γεωργίην απωσάμενοι, αύθις γεωργούσιν.
εκβάλλοντες γαμετην, ετέρην εισάγονται. γεννήσαντες έ-
θαψαν. θάψαντες εγέννησαν. πάλιν τρέφουσι. γήραι ηύ-
ξαντο. ες αυτο δ' αφικόμενοι στενάζουσι εν ουδεμίη κα-
ταστάσι βέβαιον εχοντες την γνώμην, ηγεμόνες και βα-
σιλέες μακαρίζουσι τον ιδιώτην. ο δε ιδιώτης ορέγεται βα-
σιλείης. ο πολιτευόμενος τον χειροτεχνεύντα ως ακίνδυνον. ο
δε χειροτέχνης εκείνον, ως ευθενεύντα κατα πάντων. την
γαρ ορθην κέλευθον της αρετης ου θεωρουσι καθα-
ρην και λείην και απρόσπταιστον, εις ην ουδεις τε-
τόλμηκεν εμβαίνειν. φέρονται δε επι την απειθη και

127

Αβδηρῖται. Δημόκριτος.

σκαφεων τρηχυνθέντες, καταφερόμενοι και προσκόπτοντες, οι δε πλεῖστοι εμπίπτοντες, ασθμαίνοντες ως διωκόμενοι, ερίζοντες - υστερέοντες, φρονεόμενοι, και ους μεν αυτέων ερῶντες αλάστορες υπεστηρίκασιν αλλοτρίης ευνης φθορῆ αναιδείης κινδύνους. ους δε τήκει φιλαργυρίης νουσος αόριστος. οι δ' αλλήλοις αντεπιτίθενται. οι δ' υπο φιλοδοξίης υπέρα ανενεχθέντες βρίθει κακίης ες βυθον απωλείας καταφέρονται. και καθαιρέουσιν, είτα εποικοδομέουσιν. χαρίζονται· είτα μετανοέουσιν, και αφαιρέονται τα φιλίης δίκαια. κακοπραγμονέοντες ες έχθρην τα ξυγγενείης απαλλοτριοῦντες και δουλέων καὶ [illegible] φιλίη. τι νηπίων αθυρόντων διαφέρουσι παρ' οις ακριτος μεν η γνώμη, το δε προσπεσον τερπνόν. εν δε τοις θυμοις τι περισσον ζώοις αλόγοις παραπλησιώσαντι, πλην, ότι εν αυταρκείῃ μένουσιν οι θῆρες. τις γαρ λέων ες γην κατώρυξε χρυσον; τις ταῦρος δια πλεονεξίην εκορύξατο; τις πάρδαλις απληστίην κεχώρηκε; δίψῃ μεν άγριος σῦς, όσον ύδατος ορεχθῇ. λύκος δε σπαράξας το προσπεσον της αναγκαίας τροφης αναπέπαυται. ημέρῃσι δε και νυξι ξυναπτομένῃσιν ουκ έχει θοίνης κόρον άνθρωπος. και χρόνων μεν ενιαυσίων τάξις οχείης αλόγων τέρμα εστίν. ο δε το συνεχες οιστρομανίην έχει της ασελγείης. Ἱππόκρατες, μη γελάσω τον κλαίοντα δι' έρωτα, ότι ξυμφέροντας αποκέκλεικε,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

128

μάλιστα δ' ην ριψοκίνδυνος η, και βέβληται κατα κρημνῶν η βυθων πελάγους, εκείνο του φέρωτα; μη γελάσω τον θνη-ντα πολλοῖσι φορτίοισι βαστάζοντα, είτα μεμφόμενον τη θαλάσση, ότι κατεβύθισεν αυτην πλήρη; εγω μεν ουδαμως δοκέω γελαν, ελέγχειν δε καθ' αυτέων ήθελον τι λυ-τήριον. αλλ' ουδε ιητρικην υπερ τουτέων εχρην είναι, μη-τε τεχνώμενον παιώνια φάρμακα. ο σος πρόγονος Α-σκληπιος νουθετείη σοι γενέσθω. σώζων ανθρώποις κεραυ-νοις ευχαρίστηται. ουχ ορης, ότι καγω της κακίης μοίρα ειμι, μανίης διζήμενος αιτίην ζωα καταινθείω και ανα-τέμνω. εχρην δε εξ ανθρώπου την αιτίην ερευνησαι. ουχ ορης, ότι και ο κόσμος μισανθρωπίης πεπλήρωται, πά-ρα καθ' αυτέου πάθεα συνήθροικεν. όλος άνθρωπος εκ γενετης νουσος εστιν. τρεφόμενος άχρηστος, ικέτης βοηθείης. αυξανόμενος αθάσθαλος, άφρων, ενδεης παιδαγωγίης. θρασυς ακμάζων, παρακμάζων οικτρος. τους ιδίους πόνους αλογιστίη γεωργήσας. εκ μητρώων γαρ λύθρων εξέθορε τοιουτος. δια τουτο οι μεν θυμικοι και οργης ακρήτου γέ-μοντες εν ξυμφορησι και μάχησι, οι δ' εν φθορησι και μοι-χείησι δια παντος. οι δ' εν μέθησιν οι δ' εν επιθυμίησι των αλλοτρίων. οι δ' εν ασωτείησι των σφετέρων. όφελον δύνα-μις υπηρχε τας απάντων οικήσεις αποκαλύψαντα μη-δεν αφεῖναι των εντος παρακάλυμμα. ειθ' ούτως ορων τα πρασσόμενα ένδον. είδωμεν αν ους μεν εσθίοντας, ους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Αβδηρίται. Δημόκριτος.

129

δε εμέοντας, ετέρους δε ακίνητα στρεβλέοντας, τους δε φάρμακα κυκώντας, τους δε ξυννοέοντας επιβουλήν, τους δε ψηφίζοντας, άλλους χαίροντας, τους δε κλαίοντας, τους δε επι καθηγορίαν φίλων ξυγγράφοντας, τους δε δια φιλοδοξίην άφρονας. και γε τινες βαθύτεραι πρήξιες, των κατα ψυχήν κευθομένων. και τέτεων οκόσοι μεν νέοι, οκόσοι δε πρεσβύται, αιτεύντες, αρνεόμενοι, πενόμενοι, περιουσιάζοντες. λιμώ θλιβόμενοι, οι δε ασωτίη βεβαρημένοι, ρυπώντες, δέσμιοι, οι δε τρυφήσι γαυριώντες. τρέφοντες, άλλοι σφάζοντες, άλλοι θάπτοντες, υπερφρονέοντες α έχουσι, προς τας ελπιζομένας κτήσιας [illegible]. οι μεν αναίσχυντοι, οι δε φειδωλοί, οι δε άπληστοι, οι [illegible], οι δε [illegible]νοι, οι δε υπερηφανεύοντες. οι δε εκπεπληγμένοι κενοδοξίη. και οι μεν ίπποισι παρεστώτες οι δε ανθρώποισι, οι δε κυσίν, οι δε λίθοις, η ξύλοις, οι δε χαλκώ, οι δε γραφήσι. και οι μεν πρεσβείαις οι δε στρατηγίαις, οι δε ιερωσύνησιν· οι δε ένοπλοι, οι δ' αποκτεινόμενοι. φέρονται δε τουτέων έκαστοι, οι μεν επι ναυμαχίην, οι δε επι στρατείην, οι δε επ' αγροικίην. έτεροι δ' επι φορτίδας ναυς, οι δε εις αγορήν. έτεροι δ' επι εκκλησίην. οι δ' επι θέητρον. οι δ' ες φυγήν. άλλοι δ' αλλαχόσε. και οι μεν ες φιληδονίην και ηδυπαθείην και ακρασίην· οι δε ες αργίην και ραθυμίην. τας αναξίους ουν και δυστήνους ψυχας ορεύντες και τοσαύτας, πως μη χλευάσωμεν τον τοιήνδε ακρασίην έχοντα βίον αυτέων; κάρτα γαρ έλπομαι μηδε την σην ιητρικήν ανδάνειν αυτέοισιν. δυσαρεστέαται γαρ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

130

οὐδ' ἀκρασίης ἅπασι, καὶ μανίην τὴν σοφίην νομίζουσιν. ἤ-
του γὰρ ὑπονοέω ὡς σαφῶς λωβᾶσθαί σου τὰ πολλὰ τῆς ἐπι-
στήμης, ἢ διὰ φθόνον, ἢ δι' ἀχαριστίην. οὔτε γὰρ νοσέοντες ὁμα-
λῶς οἴεσθαι τὴν αἰτίην θεοῖς ἢ τύχῃ προσνέμουσι· πολλοὶ δὲ τῇ
ἰδίᾳ φύσει προσάψαντες, ἐχθαίρουσι τὸν εὐεργετήσαντα, κεί-
μενοι δεῖν προσαγανακτέοντες, εἰ νομίζονται χρεωφειλέ-
ται. οὔτε πολλοὶ τὸ τῆς ἀτεχνίης ἐφ' ἑωυτέοις ἔχοντες, αἰδρι-
εῦντες, καθαίρουσι τὸ κρέσσον. ἐν ἀναισθήτοις γὰρ εἰσιν αἱ
ψῆφοι, οὔτε δ' οἱ πάσχοντες συνόμηλοι εἶναι θέλουσιν, οὔτε οἱ
ὁμοτεχνεῦντες μαρτυρεῖν· φθόνος γὰρ ἐνίσταται. οὐκ
ἄπειρος σὺ τῶν τοιούτων [illegible]. σαφέως δὲ εἰδὼς ταῦ-
τα, [illegible] σε πολλάκις γενηθέντα, καὶ οὐδὲ
την ἡ βασκανίη [illegible]· ἀληθείης γὰρ οὐδεμία
οὔτε γνῶσις οὔτε μαρτυρίη. ἐπιεικείᾳ δὲ λέγων ταῦτα. καί-
τοι, Δαμάγητε, θεοειδής τις καθεφαίνετο, καὶ τὴν προτέρην
αὐτοῦ μορφὴν ἐκλελοιπὼς ἦν. καὶ φημι, ὦ Δημόκριτε, μεγα-
λόδοξε, μεγάλας γε τῶν σῶν ξενίων δωρεὰς ἐς Κῶ ἀποί-
σομαι. πολλοῦ γάρ με τῆς σοφίης θαυμασίου πεπλήρωκας.
ἀπονοστέω γάρ σου κήρυξ ἀληθείης ἀνθρωπίνης φύσιν ἐξιχνεύ-
σαντες καὶ νοήσαντες. θεραπείην δὲ λαβὼν τῆς ἐμῆς διανοίης,
παρὰ σεῦ ἀπαλλάσσομαι, τῆς ὥρης τοῦτο ἀπαιτεούσης, καὶ τῆς
τοῦ σώματος ἐπιμελείης. αὔριον δὲ καὶ κατὰ τὸ ἑξῆς ἐν ταὐ-
τῷ γενησόμεθα. ἀνιστάμην ταῦτα εἰπών, καὶ ὡς ἦν ἕτοιμος
ἀκολουθεῖν. προσελθόντι δὲ τις, οὐκ οἶδ' ὁπόθεν, ἀπεδίδου τὰ

131

Αβδηρίταις Δημόκριτος

τα βιβλία. κάγω γοργότερον ήπειγμαι και πρεσβεις όπως Αβδηρίται επι τη ακτη αναμένονταί με, άνδρες, έφην, της προς εμε πρεσβείης χαίροις υμιν πολλη. Δημόκριτον γαρ είδον, άνδρα σοφώτατον, σωφρονίζειν ανθρώπους μουνον δυνατώτατον. ταυτ' έχω σοι περι Δημοκρίτου, Δαμάγητε, γράφειν, γηθοσύνης πάνυ. έρρωσο.

Ιπποκράτης Κρατεύα χαίρειν.

Επείγομαί σε ριζοτόμον άριστον, ω εταιρε, και παιδε την ασκησιν και δια προγόνων ιητρον, ως μηδεν ησσον τη δυνάμει του προπάτορος Κρατεύα. νυν ουν ει και ποτε άλλοτε βοτανολόγησον οκόσα τε και οκόσα δύνασαι. αναγκαίη γαρ επείγει. και διαπέμψαι και ταυτα ες άνδρα όλη πόλει ισοστάσιον Αβδηρίτην μεν άλλα Δημόκριτον. νοσέειν γαρ φασιν αυτον. και καθάρσιος άλλου χρήζειν, έντος μανίης εόντα μη χρησαίμεθα μεν αν τοις φαρμάκοις ώσπερ και πέπεισμαι. αλλ' όμως ευτρεπίζεσθαι χρη πανταχόθεν. το δε χρημα των βοτανων παρα σοι πολλάκις εθαύμασα. ως και την των όλων γε φύσιν τε και διάταξιν. και το ιερώτατον γης ίδρυμα, εξ ης ζωα, και φυτα, και τροφαι και φάρμακα, και τύχη, και ο πλουτος αυτος αναφύεται. ουδε γαρ αν ετυχεν, ει επιθη η φιλαργυρίη. ουδ' αν Αβδηρίται με νυν δέκα ταλάντοις εδελέαζον αντι ιητρου μισθωτον ελέγχοντες. ει δ' εδύνασο Κράτευα, της φιλαργυρίης την πικραν ρίζαν εκκόψαι, ως

132

Αβδηρίται Δημόκριτος.

μηδὲν λείψανον αὐτῆς αφεῖναι, ευ ίσθι ως εκαθήραμεν αν των ανθρώπων μετα των σωμάτων και τας ψυχας νοσεούσας. αλλα ταῦτα μεν ευχαι. συ δ' ημιν το παρεον μάλιστα τας ορεινας και υψηλόφους βοτάνας ριζοτόμει. στερεώτεραι γαρ των υδρηλοτέρων εισιν· και δριμύτεραι μαλλον, δια την της γης πυκνότητα, η την λεπτότητα του ηέρος. ό τι γαρ έλκουσιν, εμψυχότερον εστι. πειρήθητι δ' όμως και τας παραλίμναις ηλίους πεφυκυίας ανθολογῆσαι· και τας ποταμίας, η κρηνίτιδας, η πιδακίτιδας παρ' ημιν καλεομένας, ας δη ασθενέας και κούφους, και γλυκυχύλους είναι πέπεισμαι. πάντα δε οκόσα χυλοί τε η όσοι ρέοντες, εν υαλίνοισιν αγγείοισι φερέσθωσαν. οκόσα δ' αυ φύλλα η άνθεα η ρίζαι εν καινοισι κεράμοισι πεπωμασμένα. όπως μη διαπνεόμενα τῇ πνοῇ εκλείπῃ τον τόνον της φαρμακείης ως λειποψυχήσαντα. αλλ' εώθει ημιν ταῦτα πέμψον· και γαρ η ώρη του έτεος αρμόδιος· και η ανάγκη της λεγομένης μανίης επείγει. τέχνης μεν γαρ πάσης αλλότριον αναβολη. ιητρικης δε και πάνυ, εν ῃ ψυχης κίνδυνος η υπέρθεσις. ψυχαι δε των θεραπειων οι καιροι, ων η παραφυλακη το τέλος. εύχομαι μεν ουν, υγιέα είναι τον Δημόκριτον και δίχα ιήσιος· ει δ' άρα τι σφάλμα φύσιος, η καιρου, η άλλης τινος αιτίης γένοιτο, πολλα γαρ ημέας θνητους εόντας λάθοι, άτε μη πάγχυ δι' ακριβείης εκπονέοντας· επι το έσχατον πάσαν χρέος δύναμιν ηθροισθαι. ου γαρ αρκέεται ο κινδυνεύων, οις δυνάμεθα, αλλ' επιθυμει και

133

Αβδηρίται. Δημόκριτος.

α μη δυναίμεθα. και σχεδον προς δύο στρατευόμεθα τέλεα. το μεν ανθρώπου, το δε τέχνης, ων το μεν άδηλον, το δε τη επιστήμη ώρισται. δει δε εν αμφοτέροισι τουθέοισι και τύχης. το γαρ ατέκμαρτον εν ταις καθάρσεσι δι' ελλεβόρου ιόντων. και γαρ και στομάχου κάκωσιν υφορώμεθα, και ξυμμέτρως φαρμακείης προς αγνοουμένην φύσιν στοχαζόμεθα. ου γαρ η αυτή και μία φύσις απάντων. έτερον δ' αιει και προς εωυτήν ορίζουσα οικείως. ενίοτε δε τοσαν απώλεσε. και ταις βοτάναις πολλα των [illegible] αποβάληκος και περιχαίνονται τη ένδον αέρι [illegible] καθ' αλεξήτορος. αύθις προσέοικεν και του του [illegible] ει μη τι όρα [illegible] η σπασμός, η οδύνη σπασμώδης και [illegible] του γέλωτος ξύμβολον φανείη. ειθ' η τέχνη δια [illegible] τα της τύχης τη κατορθώσει αφήμαρτε. βεβαιότεραι δ' αν αιεί δι' ελλεβόρων καθάρσιες εισι. αις και Μελάμπους επί των Προίτου θυγατέρων, και Αντικυρείς εφ' Ηρακλέους ιστορέονται κεχρήσθαι. μη χρησαίμεθα δε ημείς επί Δημοκρίτου μηδενί τούτων, αλλα γένοιτο εκείνω των δραστικωτάτων και ιητρικωτάτων φαρμάκων σοφίη τέλος. έρρωσο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

134

Αβδηρῖται Δημόκριτος.

Δημόκριτος Ἱπποκράτει εὖ πράττειν

Ἐπέστης ἡμῖν ὡς μεμηνόσιν ὦ Ἱππόκρατες, ἐλλέβορον δώσων, πεισθεὶς ἀνοήτοις ἀνδράσι, παρ' οἷς ὁ πόνος τῆς ἀρετῆς μανίη καλεῖται, ἐτυγχάνομεν δὲ τότε περὶ κόσμου διαθέσιος καὶ πολογραφίης, ἔτι δὲ ἄστρων οὐρανίων ξυγγράφοντες. γνώσας δὲ τὴν ἐπὶ τούτοις φύσιν, ὡς εὐκαίρως κάρτα εἴη ἐπεσκεμμένα, καὶ ὡς τῆς μανίης καὶ παραφροσύνης καθέστηκεν, ἐμοῦ μὲν φύσιν ἐπῄνεσας, ἄφρονας δὲ καὶ ἀπηνέας καὶ μεμηνότας ἐκείνους ἔκρινες. ὁκόσα γὰρ ἐν ὀφθαλμοῖς διαλλάττοντα ἀνὰ τὸν ἠέρα πλάζει ἡμέας, ἃ δὴ πάσχοντες ξυναρπάζεσθαι καὶ ἀμείβοντα, ταῦτα κόσμου φύσιν ἐρευνήσας ἀπροφασίστως ἐς φῶς ἤγαγεν. μαρτυρεῖ δὲ τουτέων βίβλοι ὑπ' ἐμοῦ γραφεῖσαι. χρὴ οὖν καὶ σε, ὦ Ἱππόκρατες, μὴ τοιουτοτρόποισιν ἀνδράσιν ξυνέρχεσθαι, καὶ ξυνομιλέειν, ὧν νόος ἀκρόπρος καὶ ἀβέβαιος καθέστηκεν. εἰ γὰρ τοῖς πεισθεὶς ὡς μεμηνότα με ἐπότισας ἐν ἐλλεβόρῳ, ἡ σύνεσις μανίη ἂν ἐγεγόνει. καὶ σοὶ τέχνην καταμέμφοντο, ὥσπερ αἰτίην παρακοπῆς γεγενημένην. ἐλλέβοροι γὰρ ὑγιαίνουσι μὲν σκότος ἐπισκεδεῖ διάνοιαι· μεμηνόσι δὲ κάρτα ὠφελεῖν εἰώθεν. ὡς ἤδη γάρ, εἰ μὴ καθάπερ με γράφοντα, ἀνακειμένον δέ, ἢ σχεδὸν περιπατέοντα, καὶ προσομιλέοντα ἐμαυτῷ, ὅτε μὲν δυσχεραίνοντα, ὅτε δὲ μειδιῶντα ἐπὶ τοῖς ἐννοουμένοις ὑπ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς προσομιλέουσι τῶν

Αβδηρίται Δημοκρίτω.

135

γνωρίζων ευ προσέχοντα, εριζάντα δε την διάνοιαν και
σκεπτόμενον ευσταθως, ωήθησαν Δημόκριτον, καθά γε ό-
μιας κρίσιν εκ των φρονεόντων, μανίης εικόνι εοικέναι. χρη
ουν τον ιητρον μη μόνον όψει τα πάθη κρίνειν, αλλα η-
ρεμήσαντι. τούς τε ρυθμούς ανακρίνειν ως επι το πλείστον.
και πότερον άρχεται το πάθος, η μεσάζοι η λήγοι. και δια-
φορην και ώρης και ηλικίην παρατηρούντα ιητρεύειν
το πάθος, συμμετρίην τε του σκήνεος. εκ γαρ τούτων α-
πάντων ευχερως την νούσον ευρήσεις. επέσταλκα δέ σοι
τον περι μανίης λόγον. έρρωσο.

Ιπποκράτης Δημοκρίτω ευ πράττειν.

Ιητρικης τέχνης, ω Δημόκριτε, κατορθώματα μεν οι
πολλοι των ανθρώπων ου πανταπασιν επαινούσι. θε-
οις δε πολλάκις προσαρτώσιν. ην δέ τι η φύσις αντιπρή-
ξασα απολέση τον θεραπευόμενον, ιητρους καταμέμφονται,
παρέντες το θείον. και έγωγε δοκέω πλείονα μεμψι-
μοιρίην η τιμην κεκληρωσθαι την τέχνην. εγω μεν γαρ
ιητρικης ες τέλος ουκ αφίγμαι, καίπερ ήδη γηραλέος κα-
θεστως. ουδε γαρ ο ταύτης ευρετης Ασκληπιος. αλλα και
αυτος εν πολλοις διεφώνησε, καθάπερ ημιν αι των ξυγ-
γραφέων βίβλοι παραδεδώκασιν. η μεν υπο σέο επι-
σταλείσα ημιν επιστολη καταμέμφεται περι της φαρμα-

136

Αβδηρίται. Δημόκριτος

κείνης του ελλεβόρου, εισήχθην μεν ουν, ω Δημόκριτε ως μεμηνότα ελλεβορίων, ου καταμαντευσάμενος, όστις ποτ' είης. ως δ' εντυχών έγνων, ου μα Δία παραφρονήσεως έργον, αλλα σχεδόν υποδοχής πάσης, κατά την φύσιν επήνεσα. άριστόν τε φύσεως ερμηνευτήν και κόσμου εύρηκα. τοις δε εισαγαγόντας σε μέμφομαι ως μεμηνότας. φαρμακοποσίης γαρ αυτοί έχρηζον. επειδή τοίνυν το αυτόματον ημέας ες το αυτό συνήγαγεν, ορθώς ποιήσεις επιστέλλων ημιν συνεχέστερον και μεταδιδούς των υπό σεο γραφομένων συνταγμάτων. απέσταλκα δέ σοι και αυτός τον περί ελλεβορισμού λόγον. έρρωσο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ